

## ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an<sup>o</sup> 18 cor. 1/2 an  
9 cor. 1/4 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane  
1/2 an 12 cor. 1/4 an  
6 coroane.

# Unirea

## INSERTIUNI.

Un șir garmond:  
odată 14 fil., a doua  
oară 12 fil., a treia  
oară 10 fil.Tot ce privește foaie  
să se adreseze la: Re-  
dacțiunea și admini-  
strațiunea „Unirea”  
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

## „Sate și preoți în veacul XX“.

Despre acestea scrie părintele Dr. Brînzău din Vulcan în »Cuvântul Adevărului« dela 1 April a. c. Nr. 4.

Toate cele scrise de Sfinția Sa le subscriu, numai cele despre preoții din trecut nu. Și iată de ce! În viața mea petrecută în serviciul diecezei fusesem și dascăl 9 ani de zile, dintre cari un an l'am petrecut ca dascăl în Merișor, Tractul Jiului. Chiar pe atunci — 1890 — se pornise în »Gazeta Transilvaniei« o goană plină de hule la adresa preoților bătrâni de pe Jiu, despre cari între altele să zicea, că numai de pe »barbă« se mai cunosc, că sunt preoți Mirare, că după două decenii vine părintele Brînzău și iar să acață de preoții noștri bătrâni dela sate din trecut. Pare că ar fi cetit »Gazeta« de pe atunci, ce eu însă nu susțin. Stimez mult pe Sfinția Sa, că-l cunosc de un preot harnic, dar aceasta nu-l îndreptățește pe Sfinția Sa să de judece pe frații din trecut, căci socotind stările bisericii noastre din vremile trecute, ei nu merită de judecare, ci mai mult laudă.

Motivez: Preoții din trecut au fost crescuți și au avut cualificația împrejurărilor și timpului de pe atunci, pentru ce ei poartă vina. Portul le-a fost după starea lor materială și conform locurilor în cari au păstorit. Doară tuturor ne e cunoscut, că preoții noștri din trecut nu au avut nici plata unui slugă de azi. Și apoi ce e mai mult: preoții din trecut deveneau preoți așa, că aduceau mari jertfe chiar în favorul parohiilor. Ba pot zice, că mai mulți preoți din trecut s'au dedicat pe cariera aceasta din adevărată râvnă, decât azi, când mulți și pe cariera aceasta caută numai comoditatea și traiul bun. Și așa mai multe aș putea înșira din viața preoților bătrâni, din cari s'ar putea vedea, că acei preoți în genere nu pot fi judecați.

Ceea-ce însă a caracterizat pe venerabilii preoți bătrâni a fost, că au avut o *credință de fier* către Dumnezeu și biserică și au fost pătrunși de evlavie, cari sunt însușirile principale ale unui preot bun. Azi, e drept, că suntem înștruiți cu dogme, morale, pastorale și drepturi canonice — cel puțin după mărturia absolutoarelor teologice — de ce părinții bătrâni n'au avut parte; dar în genere ne lipsește *credința vie* și nu suntem pătrunși de pietatea cuvenită față de cele sfinte; și apoi știut e, că credința ne va mântui. Azi apoi așa, cum e, dar' suntem bine dotați. În proporție însă cu dotațiunea noastră de azi nu ne împlinim datorită preoțești — cinste excepțiilor — ca bătrânii cu dotațiunea — unui servitor de rând. Pentru-că prelângă toată învățătura cea bogată, cu care se mândresc tinerii preoți și pentru aceea râvnesc la parohii »grase« și cu »valvă«, nu sunt în stare — onoare excepțiilor — să celebreze serviciul divin în o zi comună din păresimi. Câți oare se ocupă cu rubricile serviciilor divine prescrise în cărțile bisericești?! Firește, neocupându-se cu ele, nu sunt pătrunși de înșămăntatea lor și de aci apoi răceala în împlinirea slujbelor sfinte, de cari se apropie cu gândul, ca cât mai iute să treacă peste ele.

Să nu uităm mai departe nici aceea, că părinții noștri ne-au lăsat ca moștenire beneficiile noastre de azi, pentru cari să le fim cu recunoștință, și noi cei de azi atunci vom arăta, că suntem urmași vrednici, dacă vom zidi pe fundamentul vechiu după planurile și tehnica științei de azi.

În fine despre »barbă« atâta zic, că precum în trecut a fost cinstită de fii bisericii noastre, azi încă nu poate fi decât spre decorarea preoțimei, presupunând, că e bine îngrijită. Mai bine cu barbă, decât nici *tunși* nici *rași*. Nu demult, în o adunare văzusem un preot tiner fără barbă și cu mus-

tețe îngrijite după moda engleză, dovedă, că prea ne »modernizăm«. Am scris acestea fără nici o ură ori doară ca să atac pre cineva, ci pentru-că sunt de părere, că din arătarea la lumina zilei a stărei preoțimei bătrâne nu strălucește în genere vrednicia preoțimei tinere de azi. Să susținem cele bune dela bătrâni și să ne desbrăcăm de cele rele ale modernismului.

George Munteanu,  
protopopul Torontalului.

**Parohie gr. cat. maghiară în Brașov.** Hotărîrea consistorului nostru de a înființa un protopopiat gr. cat. în Brașov a provocat acum o altă revoltă. De astădată sunt ungerii cei scârbiți. Acești oameni, cari văd în noul protopopiat unit un mijloc de valahizare, își tem »pe maghiarii gr. cat.« cari până acuma își căutau mângăierea sufletului în biserica romano-catolică și fac apel la publicul maghiar să le sară întru ajutor. În nrul 88 din »Brassói Lapok« se face apel la toată suflarea ungerască, ca să le ajute a înființa o parohie gr. cat. maghiară împotriva protopopiatului nostru. Iată câteva fragmente dintr'un primarticol, apărut în numita foaie:

Ne-a ajuns la cunoștință, că arhiepiscopul român din Blaj, care până acum nu și-a bătut capul cu Brașovul, ci condus de aspirații românești a dat intenționat pe credincioșii săi pe mâna neuniților, acuma, când s'a rezolvat chestia episcopiei gr. cat. maghiare, când e vorba de înființarea unui vicariat maghiar, vine Blajul și vrea să înființeze în Brașov o parohie, ba chiar protopopiat românesc unit.

Să privim chestia mai de aproape. După statistica din 1910 în Brașov numărul gr. cat. e de 1100—1200 de suflete și dintre aceștia cu baze maghiare și cu sentimente maghiare sunt 800—1000 de inși. De aici reese evident, că dacă în Brașov se va înființa plănuita parohie gr. cat. română, vor face români din cei 800—1000 de maghiari. Aceștia până acuma, fiindcă erau maghiari — după cum arată matriculele — își mântuiau lipsurile sufletești în biserica rom. cat., dară este cunoscut, că românii ce fel de concesiuni meschine au stors dela Roma și în ce

dilemă au adus pe greco-catolicii maghiari, cari în Braşov sunt în majoritate. Tocmai de aceea, interesul nostru naţional cere şi pretinde dela noi, ca să ne precizăm atitudinea faţă de înfiinţarea parohiei gr.-cat. române şi să pretindem pe cale socială, ca Braşovul, fiindcă 90—95% dintre gr.-cat. sunt maghiari, să se adnezeze la episcopia gr. cat. maghiare şi să se înfiinţeze în Braşov parohie gr.-cat. maghiară.

Acesta este un interes nu numai religios, dară şi naţional, apărarea căruia o putem cere cu drept cuvânt.

Altcum mişcarea dorită s'a şi pornit în direcţia aceasta şi încă între auspicii bune; credem, că se va şi obţine rezultat, mai ales, dacă vom îmbrăţişa idea cu adevărată însufleţire maghiară şi dacă ne vom nizu, ca gr. cat. maghiari în legea lor să-şi afe fericire deplină şi adevărată.

Aşadar parohie gr. cat. maghiară în Braşov. Suntem curioşi ce va zice Teodor Nestuditul în revista teologică din Sibiu la noua veste braşoviană. Pentru noi e chestia cât se poate de complicată. Marii români ortodocşi din Braşov nu ne vreau, pentrucă să tem că-i maghiarizăm, ungurii ne primesc cu rudele dela prapori, căci zic, că-i valahizăm. Ştiţi povestea morarului, a fiului său şi a măgarului?

## APEL\*)

**cătră toţi învăţătorii din  
Ungaria, pensionaţi înainte  
de anul 1907.**

Domnilor Colegi! Greutăţile luptei pentru existenţa sub cari geme omenimea

\*) Intreagă presa română din patrie e rugată a reproduce acest apel.

## FOIŢA.

**Dumnezeu iartă.**

După: L. Cenner.

(Continuare).

Dar nici nu şi-a terminat bine vorba, şi fu isbită în piept de abia se opri până la uşă. —

— Ştiu eu bine, că mai bucuroş te alipeşti de alte lucruri decât de nime. Iţi pierzi vremea pela biserică, în loc să mă aştepţi acasă, cum fac alte femei de cinste. Tu săruţi şi aderi un chip, după cum fac toţi nebunii. Mi-ar plăcea să ştiu ce-ţi ajută ţie chipul, pe care voi îl numiţi sfânt?

Dar pentru Dzeu....

— Taci şi nu-mi răspunde! Pe Dzeu nu mi-l aminti.

— Dar vino-ţi în ori!

— Muiere, nu mă turbura! Ţi-o spun liniştit. Mulţameşte-mi că azi nu tratez altcum cu tine! Spre norocul tău, că mânia s'a potolit şi aceea-ce ar fi trebuit să fac cu tine, am făcut-o cu vasele dină culină. —

Se plimba apoi prin casa asvârlind fărâmurile de hârbe pe cari le zdrobise mai înainte. —

— D-zeule!

— Hm... Frumos Dzeu e acela care Ţi

veacului al XX-lea ni-au făcut martorii mai multor congrese şi memorande.

Mişcarea învăţătorilor activi s'a întâlnit cu aprobarea şi simpatia tuturor aceloră, cari înţeleg, că în vieţa unui stat ce însamnă cuvântul „Şcoală” — „Învăţători”. Contele Ioan Zichy de aceste noţiuni şi-a legat portofoliul ministerial. Vieţa patriei noastre, în graiul veacului al XX-lea a explicat clar, că învăţătorul nu mai poate fi robul mizeriei. Înţelepciunea contelui Ioan Zichy, prevederea parlamentului prin paşul lor vrednic de stima şi recunoştinţa patriei — a pus baza speranţei sigure, că învăţătorul conştiu şi întărit de patria sa, va crea patrie conştie şi tare.

Marii patriei noastre în organul oficios al învăţătorimei, rând pe rând aduc tributul recunoştinţei lor memoriei foştilor lor învăţători. Şi oare pentru ce? Pentru că din sferele acelea înalte în cari — în urma chemării lor — plutesc ei, se desface chipul modest dar palid al învăţătorului! Marea lor operă, răsare din sudoarea învăţătorului. Stâlpii societăţii de azi, cari cunoscându-şi chemarea întăresc viitorul naţiunii şi a patriei — recunosc, că în fundamentul operei lor e clădită ultima schintea a ultimei noastre puteri. Altarul sfânt al patriei a pretins-o aceasta şi noi, atâta am dat, cât am avut, atâta am lucrat, până când statul însuş a recunoscut, că numai putem. Suntem dară braţe slabe, moşnegi slăbănojiţi. Şi în loc de a ni paşte privirile în rodul muncii noastre, de ce ne împărtăşim? De chinurile mizeriei negre! Este oare vre-o familie, a cutărui învăţător pensionat, care să nu simţască neîndurările mizeriei? Situaţia învăţătorilor activi a fost mai bună decât a noastră şi totuşi viitorul patriei noastre a propus ştergerea acestei stări insuportabile, iar înţelepciunea contelui Ioan Zichy şi a

parlamentului a dispus creierea unei astfel de situaţii învăţătoreşti, care să fie demne de numele patriei sale. Situaţia noastră cum e? Funeastă! În starea noastră imposibilă de acum numai avem noi nici un fel de datorinţă? Oare membri familiilor noastre încă necrescuţi, nu au chemarea, de a deveni stâlpi tari şi conştii spre a întări vieţa şi viitorul patriei? Mai avem deci sfinte datorinţe, dar de aceste Ţi bate joc mizeria — şi în contra acesteia protestează interesul patriei. Vieţa, natura şi tiranică, pe toţi Ţi face să-i simţască greutatea pumnului şi cine are putere — răspinge neînduratele-i loviri — iar noi, dela cari interesul obşteii a luat şi ultima putere — sub lovirile ei cădem zdrobiţi. În contra acesteia protestează umanizmul!

Domnilor Colegi! Suitem în pragul înaintării unui memorandum — pentru ameliorarea mizerei noastre penziuni. Învăţătorii pensionaţi — adunaţi în Timişoara au hotărît aceasta. Comitetul executiv ales cu aceasta ocaziune, ne-au încredinţat pe noi subscrişii cu lansarea acestui apel. — deci:

rugăm cu stimă pe toţi acei stimaţi colegi — fără privire la confesiune şi naţionalitate — cari au fost pensionaţi înainte de anul 1907, să binevoiască a-şi însinua aderenţa la înaintarea memorandumului în termen de cel mult 30 zile dela apariţia acestui apel.

Insinuarea se va face pe un mandat postal, cu care se va trimite suma de 1 (una) coroană pe adresa: Samson Tomescu, inv. în penz. proprietar de casă, Temesvár-Gyárvaros, Selyemgyár utca No 41. Chemarea sumei adunate astfel e, ca din ea se vor acoperi spesele deputaţiunii, care va imana memorandumul Dlui ministru.

Având speranţa în înţelepciunea şi apriceierea marilor patriei noastre şi crezând

afiă desfătare în nefericirea omului, zise despreţuitor.

Precum am fost fără el până acum voi fi şi de aici încolo. — Ce folos ai şi tu de el?

— Vezi, vezi, ce nedrept eşti tu, cât de tare te-au stricat prietini. Mai demult n'au fost aşa şi noi eram fericiţi pe lângă toată sărăcia noastră. —

— Şi acum? Şi acum nu eşti fericită? borborosi Bognărescu. Pentru-ce rugăciunea cea multă nu te face fericită? Doar dela tine depinde să fii fericită.

— Achime, Achime, nu ispiţi pe Dzeu! Destul de bătut eşti tu şi până acum, ar fi timpul să-ţi mai vină şi ţie mintea. — Grigi, că asta nu va avea urmări bune şi cu ochii plini de lacrimi zise plângând copilului:

Vino dragă, pune-te în genunchi lângă mine şi te roagă, ca bunul Dzeu să nu asculte înjurăturile tatălui tău! — Şi îngenuchiară ambii înainte a unei icoane sfinte. În momentul acela, bărbatul sare ca muşcat de şarpe şi pe femeia, ce sta în genunchi o înhaţă de păr şi cu glas înăduşit Ţi zise:

— Tu vrei să faci batjucură din mine? Vrei să mă deoseşti chiar înainte copilului meu?

Şi femeia împreună cu copilul au fost sburătorii din casă, chipul de pe perete rupt, călcat în picioare şi aruncându-l după ei le striga:

Duceţi-l şi acesta cu voi. —

Mergeţi să Vă ajute Dzeu, şi închizând uşa se reîntoarce de nou în casă. —

Sermana femeie, cu mare greu Ţi luă băiatul în braţe, se razimă de uşiorul uşii şi a stat aşa dusă pe gânduri timp mai îndelungat. — Ii vine în minte tot trecutul. — Ţi vede vieţa ei fericită din copilărie, pe când era mică fetiţă veselă şi desmerdată, pe când nu cunoştea durerea şi întristarea ei şi se juca nevinovată saltând alături cu ceilalţi copii sburdalnici. — Ţi aduce aminte de anii când visa de iubirea ei viitoare, de tinărul acela blond, cu ochi vineţi, ce singur va fi în stare să o recompenseze cu tot aceea-ce lumea întegă nu i-ar fi putut da şi nici chiar pierderea părinţilor ei. — Acela va împărţi cu dânsa bucuriile şi suferinţele; avuţia şi lipsa, doar bogat e singur numai Dzeu. — Doar şi sărăcia alături trăid cu acela pe care îl iubim e numai fericire. Şi pentru aşa o jertfă ne trebuie numai iubire. — Şi acela, care pentru o atare jertfă nu-i pregătit, nu-i capace să iubească, ci o face singur din interes. —

Şi ia l'a iubit şi pentru aceea s-a măritat după el. Şi că l'a iubit se vede până în ziua de azi. Şi chiar şi acum îl iubeşte. — Il iubeşte şi înaltă rugăciuni ferbinţi pentru el. — Ia şi acum plânge şi să roagă: oh dulce Isuse, iartă-l, arată-i că cine eşti şi cine ai fost faţă de el.

Din odaie se aude un horcăit profund, Femeia se trezeşte din latargia ei şi suspină

in sfințenia cauzei noastre — in numele comitetului executiv, sămnam

Timișoara la 31 Martie 1913

cu stimă patriotică:

**Emeric Andreescu**  
prezid.

**Vasilie Drăgan**  
notar.

## Corespondințe.

### Cuminecarea la liturgia înaintesfințitelor.

Cu privire la cuminecarea dela liturgia înaintesfințitelor sunt două chestii controversate. Chestia primă e, că oare se pot cumineca credincioșii în decursul acestei liturgii sau ba? Iar a doua chestie e, că oare preotul trebuie să bea și din potir în decursul privesnei — sau numai să se cuminece din agreț? Imi ieau permisunea să-mi spun și eu părerea cu privire la aceste două chestii, bine înțeles fără să am pretenția de a-mi impune părerea.

1. Chestia cea dintâi de fapt nici nu există în biserica noastră. Convenind însă cu mai mulți preoți neuniți, aceia au combătut procedura mea de a cumineca credincioșii în decursul liturgiei înaintesfințitelor, afirmând, că credincioșii nu se pot cumineca în decursul acestei liturgii. E de prisos să mai spun că acești preoți n'au putut să-mi citeze vre-o lege pozitivă bisericească pentru întărirea aserțiunii lor, ceea-ce nici n'am luat în nume de rău, pentru că de fapt nu se poate aștepta dala un preot dela sate să aibă în deget toți autorii și toate dispozițiile numeroaselor sinoade ecumenice și particulare etc. — ci ei de multe ori — reproduc ceace au învățat în seminar.

Bine înțeles, părerea numiților preoți nu poate să fie admisibilă. Nu poate să fie admisibilă în ce privește biserica noastră, pentru că chiar și când ar exista vre-o lege, care oprește cuminecarea credincioșilor la această liturgie, această lege nu poate să fie decât bisericească. Iar legile bisericești le poate și schimba forul competent. Cine nu știe apoi, că în catedrala din Blaj se cuminecă vre-o 500 de persoane tocmai la liturgia înaintesfințitelor — și încă satisfăcând preceptului bisericesc cu privire la cuminecarea pascală? E evident așadar că preotul gr. catolic dela sate, fără nici un scrupul poate să cuminece pe credincioșii săi la liturgia înaintesfințitelor — și încă cu atât mai vârtos, că numai în acest chip se poate face posibilă cuminecarea fiecărui credincios în decursul celor dintâi 24 sau 48 de ore dela mărturisire, mai ales în parohiile mai număroase.

Eu însă cred, că nici nu există lege care să oprească acest fel de cuminecare, cel puțin înainte de schismă cred că nu s'a adus o astfel de lege. Aceasta se vede în rubrica din Triod, care la liturgia înaintesfințitelor ce se celebrează Joi în săptămâna V a pasesimilor — spune din cuvânt în cuvânt, că „cei ce sunt demni, se cuminecă cu sfințele taine ale lui Hristos“. Aceasta nu se poate referi la preoții sau diaconii celebranți din motivul, că în biserica orientală nici nu se poate închipi ca un preot sau diacon să celebreze sf. liturgie fără să se cuminece, — ci se refereste la credincioșii laici. Dacă așadar în ziua amintită se pot cumineca toți cei vrednici — de ce să nu se poată și dealtădată, când se celebrează această liturgie?...

2. Cu privire la chestia a doua sunt două păreri. Cei mai mulți preoți sunt de părerea că în decursul privesnei preotul are

să se cuminece „după obicei“ — așadar și din potir, după cum se pare că prescrie rubrica respectivă din liturgier — și după cum face partea cea mai mare a preoților atât în Catedrală cât și în bisericile dela sate. — De această părere e și Dr. Marcu în Liturgica sa la pag. 298—299. — Părerea unora însă este, că în decursul privesnei preotul are să se cuminece numai de pe disc, iar apoi în decursul psalmului 33 — să consume tot ce se află în sf. potir. — De această părere sunt și preoții grupați în jurul „Culturei Creștine“ — după cum se vede în „Telefonul“ din Nr. 5 și 7 c. al numitei reviste. Eu însă cred, că părerea celor dintâi e corectă, iar părerea celor din urmă, pe lângă toate argumentele cu cari își sprijinesc părerea, — e greșită — și provine dintr'un anumit hiperzel în ce privește adorarea sf. sacrament al Euharistiei.

Motivul, pentru care acești confrăți propun cuminecarea „numai de pe disc“ — e, — că după părerea dâșilor, prin gustarea din sf. potir preotul ar frânge ajunul natural prescris de legile bisericești înainte de cuminecare — având preotul să consume sub ps. 33. — Iată ce spune însă la acest obiect Dr. Marcu (pag. 299 op. cit.): ... „nu se frânge prin sf. cuminecatură, nici în cazul de față, deoarece lucrarea moralmente este una până la încheierea liturgiei prin consumare; pe lângă aceea ajunul acesta este de precept eclesiastic, aici însă chiar datina bisericii pretinde a ne împărtăși și cu vinul din sf. potir; deci nu se poate zice că călcăm legea bisericească ascultând de biserică“.

Dr. Marcu e de părerea, că preotul prin gustarea din sf. potir „face mai evidentă datina din Biserica noastră de a se cumineca sub ambe speciile. Apoi în vinul din sf. potir prin amestecare s'a demis sf. pâne imbibată cu sf. sânge, care se amestecă și cu vinul din potir“. (Vezi op. cit. pagina 299). —

Să cercetăm însă mai deaproape motivul invocat de preoții cari se cuminecă numai de pe disc: frângerea ajunului natural. Dacă prin gustarea din sf. potir se frânge ajunul natural, atunci putem să afirmăm cu toată siguranța că fiecare preot, de câte-ori celebrează sf. Liturdie, — ori-ce fel de Liturgie — frânge ajunul natural. Intru adevăr, dacă suntem atât de scrupuloși cu privire la ajunul natural, apoi atunci noi la fiecare consumare a sfințelor comitem păcat, pentru că putem zice, la fiecare consumare a sfințelor se întâmplă să rămână câte o sfârmitură din preasfântul trup, care o consumă după ce am consumat deja un anumit quant de apă sau vin neconsacrat. Așa ceva însă n'a susținut nime niciodată, pentru că, cum zice Dr. Marcu — cuminecarea și consumarea sunt una lucrare.

Dacă gustarea din potir ar fi profanarea sfântului sacrament — atunci ce înțeles ar și avea folosirea vinului la liturgia înaintesfințitelor? Așa cum se cuminecă preotul numai de pe disc, nu s'ar putea oare cumineca și credincioșii numai de pe disc — și nu ar putea oare și preotul să consume numai de pe disc? Nu, de bună seamă, folosirea potirului atunci n'ar avea nici un înțeles.

Totuși însă, își are rostul său folosirea potirului. Eu adevărat cred, că vinul la liturgia înaintesfințitelor e prescris tocmai pentru a

lung. Mal privește odată în jur, își șterge ochii, adună fărâmele din chip, asvârlite după dânsa și cerând binecuvantare asupra bărbatului ei, îl recomandă în grația celui de sus și chemând în ajutor pe dulcele Isus, să coboară pe trepti.

Ajungând pe stradă se amestecă pîn-tre trecători și incurcând s'a pierdut pîn-tre ei. —

\* \* \*

De atunci au trecut cincisprezece ani. Și în vremea asta îndelungată sau întâmplat multe cu familia împrăștiată în diverse locuri. — Mama și copilul în ziua când au fost alungați dela casă, au cutreierat ore întregi stradele. Dela un timp ia rășbit foamea și băiatul ceru de mâncare. —

Cu ce să-i cumpere, căci n'avea nici un ban.

Să cerșască? Fața i-se nroși când se cugeta la așa ceva. —

Lipsa insee e mai puternică decât rușinea. Obosiți de umbrelul de peste ziua întregă, se așezară pe treptii unei prăvălii din colțul stradei. Copilului îi era frig și începu să plângă. — Mamă-sa începu a-l liniști dar înzădar. De astă dimineață n'a mâncat nici o bucătură. —

Oameni mulți au trecut pe lângă ei, îi priviră, dar nici unul n'a întrebat de năcazul lor.

Numărul trecătorilor scădea într'una, căci se însăruse. — Pe stradă nu pot dormi

și nici n'au mâncat nimic toată ziua.

Curaj numai se cugeta în sine mama. Bunul Isus ne va ajuta și bătu în ușa dela cea dintâi poartă la care au ajuns.

Inima începu să-i bată...

Oare avea-voiu milă?

Nu mă vor aluga oare oameni nemi-loși?

Aude sgomot de pași. —

Chieia sună dejă, ușa se deschide și înaintea lor apare o doamnă mai în vrâstă. Fața-i trada o bunătate de inimă. —

Te rog doamnă, te rođ pe bunul Dzeu ajută-mă, permite-mi, ca în locuința d-tale să mă scutesc cu băiatul meu și din rămășița de mâncare întinde-i și lui, căci moare de foame sârmanul. — M'a ajuns bătaia lui Dzeu, și n'am ce face, dacă asta-mi este soartea trebuie să mă împac cu ia. Indură-te spre noi amândoi.

Pe stăpâna casei, căci ia era aceea, o săgetară foarte cuvintele văduvei rugătoare. Nu poate fi vre-o vagabundă, observă ia îndată, și o duse în odaie unde o prezentă bărbatului său. Acesta a dat poruncă să le aducă de mâncare. În sărăcia lor demult na'u mai consumat așa o cină bună ca atunci. Îndată după aceea, mulțumind, sau retras să se odihnească la locul care li-sa destinat lor de stăpânul casei. —

(Va urma).

Trad. de: Prof. Aurel B. Gajia.

se incunjura eventuala profanare a sântelor: pentru ca să ajute consumarea.

Când cuminecăm pe cei bolnavi, ne punem oare și vin neconsacrat sau apă în linguriță? Pentru-ce? Doar pentru ca bolnavul să ingită fluidul și apoi cuminecătura? Nu, ci pentru-ca să-i fie mai ușoară consumarea cuminecăturii. Acesta e un lucru foarte natural, pentru-că cuminecătura noastră, din pâne dospită, nu se poate consuma așa, ca să fie cu totul deschisă profanarea sacramentului, decât cu ajutorul unui fluid. Dacă aceasta stă cu privire la cuminecătura dela liturgia Sf. Ioan și a Sf. Vasile, cu atât mai vârtos stă când e vorbă de cuminecătura uscată, tare ca piatra, cu care cuminecăm morboșii — sau cuminecătura deasemenea uscată dela liturgia Inaintesfințitelor. Biserica a dispus ca să folosim vin la liturgia inaintesfințitelor, pentru-că omul mai și strănută ori tușește și astfel cuminecătura neconsumată cum se cade foarte ușor poate să fie supusă profanării. Se vedem însă, când e mai supusă cuminecătura dela inaintesfințite profanării, atunci când se cuminecă credinciosul? sau când se cuminecă preotul? Dintre o sută de credincioși cari se cuminecă — poate să nu strănute nici să tușească, preotul însă totdeauna după cuminecare trebuie să cânte cu glas mare: Cu frica lui Dumnezeu, — Mântuește-ne etc. etc. etc. — și așadar nici odată nu e deschis, ca o părticică ori cât de mică a sf. cuminecături să nu zboare din gura preotului și astfel să nu profaneze sacramentul. Dacă așadar pentru incunjurarea eventualei profanări cuminecăm și cu vin pe credincioșii, la cari probabilitatea profanării e — să zicem așa — 5% de ce să nu guste din potir preotul, la care probabilitatea profanării e — peste 50%? Atunci de ce să nu cuminecăm și poporul numai de pe disc? Iată de ce: pentru-că cuminecătura noastră nu e ca a apusenilor, care se poate consuma fără fluid fără să rămână omului ceva între dinți, ci — fiind pâne dospită, la liturgia inaintesfințitelor uscată — nu se poate consuma cu absoluta eschidere a profanării decât cu ajutorul vinului! Așadar cine profanează sacramentul, eu, care în decursul pricisnei mă cuminec de pe disc și apoi, ca să pot consuma sf. pâne, gust și din vinul, care nu numai de flori de măr l'am turnat dela început în potir — sau confratele, care din hiperzel provenit din frica de fringerea ajunului natural — desconsideră praxa aproape generală — și se cuminecă numai de pe disc — iar după cuminecare îndată cântă: „Cu frica lui Dumnezeu etc. sburându-i din gură eventual o sfărîmătură a sf. cuminecături? Eu cred că tocmai prin cuminecarea „numai de pe disc“ se profanează sf. sacrament! Prin urmare după părerea mea — nu e bine ca preotul să se cuminece numai de pe disc, ci, e bine ca fie-care să considere „ajunul natural“ așa cum îl consideră biserica și astfel, pentru evitarea eventualei profanări a sf. sacrament — să facă „după obicei“.

Intocmai cum „C. C.“ a declarat, că

nu are pretenția de a-și impune părerea, așa și eu declar, că cele scrise de mine în șirele aceste sunt numai părerea mea privată, despre care eu cred că e adevărată, cu toate-că nu-i deschis să greșesc. Acela care va combate părerea mea, va trebui de sigur să aducă argumente foarte puternice, nu numai simple afirmații, pentru-că aici e vorbă — bine înțeles — de introducerea unei praxe noi față de vechea praxă a bisericeii.

Septimiu Popa.

## Pănadea lui Cipariu fără școală.

— Răspuns. —

On. Redacțiune!

În prețuita foaie „Unirea“ nr. 36 s'a publicat o știre intitulată: „O comună fără școală: Pănadea lui Cipariu“ semnată de dl Toma Cocișiu.

Dsa ține de cuviință și necesitate să spună, că în comuna noastră o seamă de copii trăesc cu părinții lor pe hotar, în slujba fermerilor, neștiind ce e școala.

Ne-am cugetat să aflăm numărul acestor copii, a căror părinți sunt în slujba fermerilor, și am aflat că sunt numai 4 și și aceia au venit în slujbă numai din Ianuarie a. c.

Ce e drept, la un fermer sunt până la 6 copii, din aceștia au cercetat școala 3, dar acesta plătește o arândă anuală de 10,000 cor. și de bună seamă se va îngriji de creșterea copiilor săi, necerând sfatul dlui învățător.

Zice mai departe, că alți copii cu locuința în sat, bat ulițele, pentru-că școala nu poate să-i încapă.

Dl Cociș uită, că în 2 Martie „Agen-tura Asociațiunii din Pănade“ (?) a dat o reprezentațiune teatrală în sala școlii din Pănade. Atunci sala a fost corăspunzătoare pentru reprezentațiune, că a încăput în ea bina și mai bine de 200 persoane, câte au luat parte. Încă până acum nime nu ne-a zis, că școala nu e necorăspunzătoare, fiind edificată în 1904 după un plan aprobat.

Ar fi fost mai bine să zică, că o samă de copii bat zidurile școlii, până aia de bine învățătorii a începe prelegerile.

Ca să poată stărui pe lângă aceia cari să lămuresc din scrisul lui Cipariu, să îndemne pe cei ce Dzeu i-a dăruit din prisosință să rupă o fărâmă pe seama școlii din Pănade — spune „numărul copiilor datori să cerceteze școala se urcă peste 150, dintre cari s'au înscris 70, au cercetat școala 40, rămânând 110 cari n'au pus piciorul în școală“.

Așa-i. Numărul copiilor născuți în intervalul dela 1 Septembrie 1900 până în 31 August 1906, e 164. Dar din aceștia până în 1 Septembrie 1912 au murit 58; 22 copii s'au născut din părinți cari nu mai locuesc pe hotarul comunei noastre; 3 copii sunt duși la școli străine și 1 copil e ucnic în Blaj; rămânând ca obligați a cerceta

școala de toate zilele numai 80. Așa dară e mare diferență. Dar este alta la mijloc. Dl Cociș și-a scos datele nu dela preot, ci dela matriculantul civil, care nu i-a spus, că atâtia au murit și atâtia sunt duși din Pănade, ori poate și-a uitat, că la matriculantul civil, mai este și matricula morților, și și în aceea trebuia să caute!

Acum vine lauda dlui Cocișiu. Îi este jale de analfabeții generației viitoare și de aceea — deși îi va fi greu — pe anul viitor îi va împărți în două grupe.

Ne-am bucura dacă bunul Dzeu ne-ar dărui cu un atare luminător de popor, dar nu numai cu vorba, ci și cu fapta. Ne-am convins însă de nepăsarea Dsale, că din 1 Octombrie anul trecut, decând e învățător la noi, nu l'am văzut așa des la s. biserică, lucru de condamnat, pentru-că Dsa trebuie să dea pildă în cercetarea bisericeii.

Nici aceea nu e adevărat, că poporul din Pănade așa ar fi de sărac, de numai când și-ar trage dela gură ar putea implini pretenziunile dlui învățător. Poporul din Pănade, fără fermeri, are 1700 jugăre pământ bun și roditor, de altcum nici poporul nu-i depravat.

Vom aștepta ca forul competent să ne excepționeze mersul de până acum și atunci ne vom sili să arătăm ce putem face, și numai neputând vom cere sprijinul On. public.

Dlul învățător îi recomandăm să-și implinească datoria prescrisă de legi și canoane, să ia parte la adunările generale a poporului gr.-cat. din Pănade, să ia parte la ședințele senatului școl. a cărui notar este, și atunci Dsa va dormi liniștit, ca omul ce și-a implinit datoria.

Acestea am avut a le spune pentru lămurirea On. public cetitor.

Pănade, 14 April 1913.

Gregoriu Șimon.

Ioniță Bradu.

## Reviste.

**Notarele Albaniei.** În săptămâna aceasta ambasadorii puterilor au comunicat guvernelor balcane deciziunea conferenței dela Londra cu privire la hotarele Albaniei. Conform comunicatelor oficiale, hotarul de cătră miazănoapte se va începe dela gura râului Boiana, va înainte până la lacul Scutari, lăsând orașul Scutari pe teritor albanez, va trece apoi prin mijlocul lacului va apuca spre răsărit cătră ținutul numit Metoia până în valea râului Drina. În partea aceasta orașele Ipec și Diacova vor fi ale Sârbiei. Linia hotarului răsăritean va merge pe lângă Drina în sus

**Filip Haas și Fii**  
Fabrica: Sopron.

(20) 4—20

fabricanți de tapete și de stofe pentru mobile în Cluj, strada Unio Nr. 3. Mare asortiment în tapete și stofe de mobile, în perdele de stofă și de dantelă, plapome, linoleie, pânze cerate și tapete veritabile persiane.

**Aranjamente complete pentru hotelurile și scalde.**

până la lacul Ochrida. In sud Albania va căpata orașele Corița și Argirocastro, și tot al ei va fi și ținutul de lângă canalul Corfu.

Locuitorii Albaniei vor fi la număr 800,000.

**Grevă generală în Belgia.** De câteva zile a izbucnit în Belgia o grevă a muncitorilor, care se manifestă în proporții uriașe. Muncitorii vreau ca sistemul electoral actual să fie înlocuit cu altul corăspunzător de fapt cerințelor votului universal, egal și secret. În Belgia sistemul electoral actual se bazează pe pluralitate, după cum îl proiectase și la noi contele Andrassy.

Acest sistem, ce e drept, dă vot fiecărui cetățean, dară prin faptul, că intelectualii și bogătașii au câte 2—3 voturi, tot sistemul nu este altceva decât eludarea votului intru adevăr universal și egal.

Detentorii guvernării, sub măsca acelu sistem, tot așa au abuzat de puterea incredințată lor, ba încă poate mai mult, că mai înainte.

Astfel e lucru firesc, că muncitorimea, a cărei interese au fost mai tare jignite, a început luptă energetică pentru ștergerea acelu sistem.

Până acuma s'au pus în grevă 300,000 de muncitori. Prin declararea grevei s'au scumpit în mod horibil alimentele mai de lipsă, cum sunt verdețurile, ouăle etc. Comercianții se folosesc de ocazie și urcă prețul articulelor. Cu un cuvânt în toată Belgia e o răsturnare ca pe vremea unui război civil.

Cum se vestește, guvernul se vede silit, mai ales că aproape toată țara e pe partea muncitorilor, să prezinte cât mai în grabă în parlament un proiect, care să mulțamească pe toți.

Nr. 2—1913.  
soc. mes.

### Convocator.

Domnii membrii ai „Societății meseriașilor din Blaj” în virtutea § 16. din statute sunt invitați cu tot onorul la a

**X-a adunare generală ordinară,** care se va ținea *Duminecă în 4 maiu n. 1913 la 2 ore d. a.* în localul Casinei române din loc, cu următorul

### PROGRAM:

1. Deschiderea adunării.
2. Raport general despre activitatea societății în decursul anului 1912.
3. Raportul casarului și proiectul de budget pe 1913.
4. Alegerea alor două comisuni: a) pentru cenzurarea raportului general; b) pentru cenzurarea rațiunilor și a proiectului de budget pe anul 1913 și înscrierea de membrii noi.
5. Alegerea alor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.
6. A vota mulțumită tuturor acelora, cari au dăruit bani, cărți și cari au contribuit în orice chip la înaintarea Societății noastre.
7. Alegerea comitetului.
8. Eventuale propuneri.

Blaj, din ședința comitetului ținută la 17 aprilie n. 1913.  
Gavril Precup, Augustin Grușița,  
prezident, secretar.

# Noutăți.

## Misiuni populare la Uioara.

Zilele de 2, 3, 4, 5 și 6 April n. au fost zile de mângăere și recreare sufletească pentru credincioșii gr.-cat. din orașul Uioara. In aceste zile la stăruința Preon. Emil Pop, protopopul tractual, au ținut în Uioara *misiuni populare* Reverendis. dr. Izidor Marcu, canonic și dr. Alexandru Rusu, profesor în Blaj. Misiunile au fost cu conziderare la lipsurile sufletești a sutelor de lucrători aplicați în băile de sare și la cei dela fabrica de sodă. La serviciul dumnezeesc și cuvântările sacre ținute în noua biserică gr.-cat. au luat parte și popor din jur. Sute de credincioși s'au mărturisit și s'au cuminecat în aceste zile sfinte și pline de bucurie sufletească. Paralel cu misiunile sfinte pentru popor s'au ținut Joi în 3 April *exerciții spirituale cu preoții, iar Vineri în 4 April cu învățătorii* din protopopiatul Uioarii, neabsentând nici un învățător dela exerciții. Observăm, că pentru întâia dată acum s'au ținut la noi exerciții spirituale anume pentru învățătorii și sperăm, că pilda bună dela Uioara va fi urmată și airea. —a.—

**Doi preoți.** Cineva ne trimite o foaie săcuiașcă, în care aflăm două, la aparență, neînșămbrate notițe, cari nouă ne par vrednice de eternizat. Două vorbe de preotul Gavrilă Ciobotar, mort în vârsta de 91 ani în urma unui accident tragic: „La sfârșitul zilelor sale — zice foaia — indemnăt de protopopul său a fost agitatorul bisericeii sale, a avut și proces din pricina aceasta, dar a fost absolvat.” Al doilea e: „Gergely Viktor, care pe atunci a fost capelan în Gyimesbükk, lângă bătrânul Ciobotar și care a denegat executarea ordinului secret al mitropolitului, zicând, că el e maghiar și nici un pas nu voește să facă împotriva intereselor națiunei sale. — Acum ne servește spre mare bucurie faptul, ca la intervenirea energetică a fișpanului comitatens Gyaloky Sándor, atunci când cei intriganti și-au pierdut ajutorul de stat, Gergely Victor nu numai că a căpătat ajutor extraordinar, ci a fost numit viceprotopop și incredințat cu administrarea tractului gr.-cat. maghiar al Ciucului.” Fără comentar.

**Slovacii la Maiestatea Sa.** Conducătorii Slovacilor din Nordul Ungariei au cerut dela cabinetul Maiestății Sale, ca să fie primiți în o audiență particulară, când își vor espune plângerile lor. Cazul s'a întâmplat mai astă-toamnă. Cum însă în orice chestiune, ce privește Ungaria, cabinetul Maiestății Sale cere informațiuni dela guvernul ungar, în zilele trecute a fost încunoștiințat avocatul P. Mudroni din Turoczszenmárton, că Maiestatea Sa nu e în situația de a le putea acorda audiența cerută.

**Bancroturi.** Pentru caracterizarea ușurinței și lipsei de scrupul, cu care se înființiază la noi bănci, însoțiri comerciale, servească statistica anului 1912, când în fiecare lună s'a anunțat zeci de insolvențe și concursuri tot împotriva firmelor „solide”. Situația departe de a se îmbunătăți merge tot mai spre rău, căci criza financiară e azi și mai întetitoare. În anul curent s'au confirmat până acuma 472 bancroturi. Firmele falite sunt în mare parte jidovești. Dintre cele românești e de remarcat *Mugurul* din Ibaștalău, care încă a ajuns în concurs.

**Nemții bătuți de Francezi.** In Nancy s'a petrecut un incident care va avea probabil și unele urmări diplomatice. Niște excursioniști germani au mers din Metz în Franța, unde în Nancy au vizitat orașul și apoi s'au inapoiat la gară, ca să plece cu cel dintăiu tren îndărăpt. Cum excursioniștii au vorbit nemțește și poate-că într'un ton nesuferit francezilor și cum raporturile dintre aceste două popoară sunt azi cât se poate de încordate, e explicabil dacă publicul vedea spioni și în acești pacinici turiști germani. Celelalte s'au petrecut apoi repede. In sala de așteptare a gării au pătruns o mulțime de oameni, cari mai aduceau vre-o 3 germani în strajnice bătăi și i-a luat la păruială și pe aceștia. I-au silit să se puie în genunchi, au rupt câteva parapleie pe ei, le-a zdrobit pălăriile și hainele și când bieții oameni seăpară bătuți crunt pe peron și o tuliră în vagonul trenului gata de plecare publicul îi urmări și aci și îi inzulta. De abia într'un târziu îi scăpa din ghiarele înfuriaților francezi un oficial dela gară. Germanii sosind în Metz au denunțat cazul autorităților germane, cari l'au adus imediat la cunoștința ministrului de externe. Acesta a cerut numai decât explicație dela guvernul francez. Presa germană e adânc scârbită de procedura francezilor și pretinde ca ministrul de externe să ceară cea mai deplină satisfacție.

**Alea iacta est.** „Corriere della Sera” primește dela corespondentul său din Antivari telegrama senzațională, că năile blocadei internaționale au debarcat ostășime în Antivari, așa dară pe pământ montenegrean. De pe naea franceză „Edgard Quinet” au debarcat în 14; doi cadeți, ca să cumpere mărci postale. De pe aceeași nae au debarcat în 15 doi ofițeri și s'au dus de-a dreptul în hotel, ca să cumpere șampanie. In 16 au debarcat de pe naea germană „Breslau” doi ofițeri și au mers strună la casa guvernorului, iar de acolo în piață, de au cumpărat un cuant mare de spinat. Foarte războinică a fost în 16 înfățișarea corăbiilor italiene: de funiile vântrelelor atârna mulțime mare de cămeși și inespriabile spălate, fluturând în vânt.

**Demonstrații antimaghiare în Fiume.** Patrioții noștri vreau cu dinadinsul ca din orașul italian Fiume să facă port unguresc, ca să vestească departe vitejia și cavalerismul lor. Nu de mult am scris, că guvernul din Budapesta a plănit o episcopie ungurescă în Fiume și Papa și-a dat învoirea la înființarea noii episcopii. In urma revoltei generale însă s'a oprit deocamdată lucrarea la jumătate, după cum se zvonește direct la întrevinerea moștenitorului de tron, care a făcut în cauză energici pași la Roma. Acum s'a hotărit guvernul, ca să intruducă și la Fiume poliția de graniță, cu limbă și organizația ungurescă. Reprezentații fumeni însă s'a opus. Fiindcă guvernul persistă în hotărârea sa, e o agitație uriașă în Fiume, care într'o seară a izbucnit în demonstrații sgomotoase în teatrul orășenesc. Publicul s'a ridicat în picioare a cântat cântece revoluționare și a huiduit pe maghiari. Au fost deținuți mai mulți inși și trași la răspundere pentru tradare și lesă maiestate.

**Sirolin**  
„Roche”  
Recomandat de medici în toate  
îmbolnăvirile Organelor de respirație.  
**In morburii de plămâni,**  
Cataruri bronchiali,  
Tusă convulsivă,  
Scrofuloza copiilor.  
Se află în toate Apotecele  
cu 4 Coroane sticla.

# Partea Literară.

## Despre viața curată. Indreptar pentru tinerii culti.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

Cel mai mare artist nu va putea cânta cinstit la un pian, al cărei strune sunt rupte și discordate, tot așa nici sufletul nu se poate valida prin sistem nervos bolnav. Motivul este fiindcă nervii bolnavi, comunică sufletului impresii și imagini false, neadevurate, în chipul acesta amăgesc sufletul, care însuși se prezintă în colori întunecoase, și se poartă ca și când el ar fi cuprins de nebunie, pe când de fapt s'a conturbat sistemul nervos. Ceea-ce se numește nebunie, boala sufletească, de fapt e morb de nervi. Vedem așadara, că viața sufletească sănătoasă, nu putem avea, fără sistem nervos întreg și sănătos. Trebuie să știm însă, că viața spirituală sănătoasă e o cerință necezară a vieții morale, prin urmare e de tot clar, când zice că chiar și pentru viața morală nu e indiferent sănătatea sistemului nervos; unde mai adaugem, că între instinctul pe propagare și între sistemul nervos e nex direct, tot asemenea e legătura și între viața morală și nervi.

Am zis că între instinct și sistemul nervos e legătură strânsă, motivul e, fiindcă centrul nervilor instinctului senzual e măduva spinării. În forma aceasta agitațiile organelor instinctului senzual au influință nemijlocită asupra măduvii spinării, de altă parte iritățile măduvii spinării aduc în iritare aceste organe.

Să nu uităm însă, că măduva spinării stă în legătură cu creerii și iritarea acesteia se propagă și la creeri și în chipul acesta ajunge la cunoștința sufletului. Acum, dacă sufletul vrea să influențeze asupra organelor de propagare, aceasta nu o poate face direct, fiindcă sufletul nu are legătură directă cu măduva spinării, în consecvență va putea să-și deprindă influința numai prin creeri. De aici urmează în mod natural, că atunci, când din cauza unui morb de piele, se produce vre-o iritare, ori când tot din cauza morbului se naște în măduva spinării vre-o senzațiune și aceasta se comunică și organelor instinctului senzual, în astfel de împrejurări nu putem vorbi de păcat, fiindcă sufletul, voința nu și-a dat consimțământul. În urmă prin creeri, agitația produsă în măduva spinării și în organele instinctului, ajunge la cunoștința sufletului, care dacă nu caută plăcere în aceasta senzațiune, e limpede, că nici nu păcătuiește.

Mă tem mult că tractatul acesta științific și se va părea prea sec, dar acesta nu l'am putut omite, vrând să dau tinerimii lămuriri amenunțite, neputându-se astfel înțelege firea intimă a lucrului, de altă parte tinerii se conduc de credința aceea greșită, că preoții și crescătorii exagerează când vor-

besc despre efectele destructive ale sensualismului.

Din expunerile de până acum înțelegem importanța deosebită a cugetelor în chestiunea vieții curate.

Prin cugetele păcătoase, cu cari se ocupă cineva, aduce în agitație în locul prim creerii. Dar cu aceasta încă nu se sfârșește procesul fiziologic. Iritarea creerilor se propagă în mod necezar la măduva spinării și de aici la organele instinctului de propagare. Prin urmare cugetul produce o adevărată revoluție în sistemul cerebro-spinal și în organele de propagare, nu va fi greu să înțelegem deci, că păcatul necurăției săvârșit cu gândul dă naștere la acelaș proces biologic ca și păcatul faptic. Asemenea și acela care păcătuiește cu privirea, din punct de vedere fiziologic, comite păcat faptic, fiindcă pofta ochilor revoluționează chiar așa organismul omenesc, ca și păcatul necurăției îndeplinit cu fapta.

Se ivește întrebarea, ce e, în ce consistă păcatul necurăției, pentru care mulți nu se îngrozesc a-și lăpăda sănătatea, cinstea, liniștea conștiinței și fericirea eternă; fiziologia ne dă răspunsul: plăcerea păcatului nu este altceva decât o iritație nervoasă de durată scurtă, comună oamenilor și animalelor.

Te rog gândește-te e lucru cu minte a risca sănătate, onoare, fericire vecinică, pentru o scurtă plăcere animalică?

Instinctul are o chemare foarte înșămnată și sublimă. Instinctul acesta, împreună cu iubire sinceră și cu grația sacramentului lui Hristos, trebuie să servească spre înmulțirea neamului omenesc. Destinațiunea aceasta, nu trebuie socotită de ceva plăcere ușuratică, ci de o chemare deamă de un bărbat creștin.

Economia domestică a sistemului nervos așa e aranjată, că instinctul senzual, îngrădit între marginile căsătoriei, să nu fie stricacios pentru om; dar vai de acela, care calcă în picioare legile naturii și instinctul destinat spre susținerea omenimii, îl degradează la izvorul plăcerilor păcătoase.

Cel dintâiu păcat contra legii naturale e lăpădarea violentă a sucurilor de viață, rezultat al onaniei și al altor păcate necurate săvârșite cu fapta. Sucurile aceste sunt cele mai înșămnate și mai delicate materii ale organismului omenesc. Prin aceste e bărbat bărbatul. Ivirea acestor materii nu înșamnă de loc, că instinctul ar pofti sau ar pretinde îndestulare păcătoasă; materiile aceste sunt marturie, că organismul se grăbește spre maturitate.

Am zis, că materiile amintite sunt de tot importante pentru trupul omenesc, fiindcă organismul se folosește de ele la întărirea și recrearea trupului întreg, dar cu deosebire a sistemului nervos. Numai acel tînăr e în posesiunea energiei și tăriei naturale, care nu s'a pretat nicicând la pierderea materiilor pomenite, — prin păcatul solitar. Pentru depărtarea materiilor superflue, natura se îngrijește în mod foarte cu minte; dacă se întâmplă depărtarea aceasta la 10—14 zile, organismul nu are nimic de suferit. A fi îngrijat în astfel de cazuri de morb, ori alte pericole, e o teamă fără nici o bază și de prisos. Cu totul altfel stă când voința stricată, în mod conștient vatamă organismul, aici nu mai poate fi vorba de pericol închipuit, ci de primejdie foarte reală.

Bătrânul Hippocrates știa deja pre vremile lui, că pierderea substanțelor virile prin păcatul solitar, ori prin alte blăstămății, slăbește în măsură mare organismul omenesc. Dela sf. apostol Pavel — care despre aceste păcate zice, că e rușine a le și grai — știm, că influința distructivă a păcatelor necurăției era cunoscută și atleților, cari înainte de luptă, totdeauna se hotăreau la abținere.

Un medic din zilele noastre scrie: „Organismul la început se nizuiește să reziste în oare-ce chip materia perdută, încetul cu încetul reabilitează aceasta, nu se poate întâmpla, decât în paguba întregului organism.“ Pierderea cea mare de putere și energie se resimte în sistemul nervos, în slăbirea vederii, a memoriei și a inteligenții peste tot.

Dar cele zise ar fi numai partea mică a răului. Iritățile nervoase, ce se repetesc mai des, au influință cu mult mai rea, decât însași pierderea materiei.

Nervii omului nu-s din oțel, ba nici chiar din fier. Dacă cineva i-a un ciocan și zi de zi bate în clapele dela pian poate fi sigur, că se descoardă și sârmele de drot, ba se și rup. Ar putea oare suporta, fără nici o pagubă, firele delicate ale organismului, nervii, precum și substanțiile fine ale creerilor și ale măduvii spinării, zguduirile produse de păcat, ori mai corect revoluția nervilor provenită din păcat?

Am zis că prin păcat se produce în creeri și peste tot în sistemul nervos o conturbare, pe care cu tot dreptul am numit-o revoluție, fiindcă fiziologia abia cunoaște ceva, ce se conturbe și să zguduie cu atâta tărie organismul omenesc, ca iritarea nervoasă senzuală, pe care organismul o resimte uneori cu puterea cutremurului de pământ.

Prin iritarea organelor de propagare se produce disturbare în măduva spinării, unde se aglomerează sângele. Aceasta ne dă cheia de a înțelege legătura dintre viața excesivă și paralizia măduvii spinării.

(Va urma)

## Maurice Maeterlinck.

### Pasărea albastră.

Piesă feerică în cinci acte și zece tablouri.

Traducere de

VALERIU CRÎȘAN.

(Continuare).

Pâinea (să zbate, ca să încapă în dulap, dar înzădar) Nu încap... Acum pe mine mă mănâncă mai întâi.

Cănela (sărind împrejurul lui T) Scumpul meu stăpân! Vezi eu sunt aici! Încă îți pot vorbi. Încă te pot săruta! Încă! Încă! Încă!...

Z.: Ce-i asta și tu? Încă și tu mai ești aici?

Cănela: Am avut noroc! Nu mi-am pierdut glasul. Ușa s'a închis foarte iute.

Măța: Nici eu n'am putut fugi. Ce va fi cu mine? N'ajung în năcaz?

Z.: Zău, nu pot ascunde adevărul; vă spun, toți aceia cari petrec pe acești doi copii în călătorie, la finea călătoriei vor muri.

Măța: Dar aceia cari nu-i petrec?

Z.: Aceia mai trăesc câteva momente.

Măța (cătră cănela) Haide, poate să mai deschide ușa.

Cănele: Nu viu, nu viu, eu merg cu ei. Eu însoțesc pe stăpânii mei. Intreagă călătoria pot vorbi cu ei.

Măța: Măgar bătrân! (Cineva bate la ușa).

Pâinea: (plângând) Eu nu vreau să mor la finea excursii! Vreau să mă întorc în dulap!

Focul: (care mai aleargă încă în jurul odăii și văjaie cu putere) Nu găsesc cup-toru.

Apa: (zădărnice cearcă să se bage în canal) Nu încap.

Zahărul (care vrea să se învâle în hârtie) Eu mi-am rupt învelitoarea.

Laptele: Mie mi-s'a spart oala!

Z.: Dzeule ce proști-s. Proști și nătân-gi... Mai bine ați trăi și pe mai departe în cutie, în dulap, în apaduct și în cuptor decât să petreceți pe acești copii, cari caută Pasărea albastră?

Toți (afară de Căne și Lumină) Da! Da! Eu vreau să trăiesc. Deschide canalul... Dă-mi dulapul... Dă-mi cuptorul... Deschide-mi ușa!...

Z. (cătră Lumină, care se uită cu jale la bucățile de lampă) Și tu, Lumină, ce zici?

Lumina: Eu îi însoțesc.

Cănele (strigă de bucurie) Și eu! Și eu!...

Z.: Asta-i vezi. Dealtcum acum e și târziu a te retrage; nu vă puteți alege altă cale; toți veți veni cu noi. Focule, tu să nu te apropii de nime, tu Căne, să nu te mai certți cu Măța. (Bate cineva în ușa din dreapta).

T. (șoptind) E tata, s'a sculat, îi aud pașii.

Z.: Să eșim pe fereastă. Acum veți veni cu toții la mine, unde voi schimba animalele și acțiunea (cătră Pâinea) Pâinea duce colivia, în care v'om băga Pasărea albastră. Dar să ai grijă de ea. Haideți iute, să nu mai zăbovim.

[Fereasta să lungește, să face ca o ușă. Ea pe fereastă, apoi fereasta își recapătă forma de mai înainte și se închide. Odaia să întunecă și cele două paturi să pierd în întunec. Ușa din dreapta să deschide și își vără capu tata Tyl și mama Tyl.)

Tata Tyl: Nu-i nimic... Greerușul cântă...

Mama Tyl: Îi vezi?

Tata Tyl: Da! Ei dorm liniștiți.

Mama Tyl: Le aud respirarea. (Ușa se închide.)

Cortina.

Actul al doilea.

Tabloul II.

În palatul zânei.

Un vestibul splendid în palatul Zânei Berylune. Statuete de aur, argint și marmură albă, trepte, porți etc.

Din partea dela dreapta vin îmbrăcați în haine lucitoare Focul, Zahărul și Măța. Din-spre partea de unde vin să vad raze de lumină, acolo e garderoba zânei. Măța e îmbrăcată în hainele cele scumpe a motanului, îmbrăcăminte Zahărului e de mătase, jumătate albă, iar jumătate albastră, Focul are o toaletă multicoloră și o manta purpurie. Trec înainte, apoi apucă spre dreapta, unde e Măța, sub o boltitură frumoasă.

Măța: Veniți pe-aici, pe-aici. Eu cunosc toate ascunzișurile acestui palat. Zâna Berylune la moștenit dela Barbă-Vânăta. Până când cei doi copii și Lumina cercetează pe copila bolnavă a zânei, noi să ne folosim de ocazia aceasta binevenită. Pentru aceea v'am chemat ca să ne hotărîm asupra stării noastre, foarte triste... Toți suntem aici?

Zahărul: Aici e și Cănele! Acum vine din garderoba zânei.

Focul: Ce șod s'a îmbrăcat.

Măța: S'a îmbrăcat în haine de-a la-cheilor, cari însoțesc trăsura de sticlă alui Cenușotcă. I-sa și potrivesc, căci în el stă ascuns un suflet șubred de servitor. Dar haideți să ne ascundem aici după grilaj. N'avem încredere în el. E mai bine dacă nu aude ce vreau să vorbesc.

Zahărul: Deja e târziu! Ne-a observat. Uitați acum vine dela garderobă și Apa. Ce frumoasă e, ce încântătoare! [Cănele și Apa vin la ei].

Cănele (lătrând) Sunt aici și eu! Sunt aici! Ce frumoși suntem! Priviți acestea broderii! Toate-s de aur!

Măța (cătră Apă) Ce-s acelea? Parcă-s hainele reginei Măgarilor? Parcă le-am mai văzut?

Apa: Acestea mi-se potrivesc mai bine.

Focul (mormăind) Iar 'umbli făr' de parisol.

Apa: Ce doriți.

Focul: Nimica, nimica.

Apa: Mi-s'a părut, că a-ți vorbit de ceva nas roșu.

Măța: Să nu ne certăm, acum avem alte de făcut. Așteptăm numai Pâinea, oare unde-i?

Cănele: Nu știe, care toaletă să o iee din atâtea și atâtea, cari de cari mai frumoase.

Focul: Parcă hainele ar face-o mai frumoasă, când ea e ca un butoiu.

Cănele: Pe piept îi atarnă bijuterii turcești, pe cap poartă un turban și la brâu o sabie încovoiată.

Măța: Iată vine. A îmbrăcat hainele cele mai frumoase, hainele prințului Barbă-Vânăta.

[Pâinea intră în toaleta descrisă mai sus. Hainele de mătase îi sunt foarte strâmte. Cu o mână prinde mânerul sabiei, în cealaltă ține colivia destinată pasării (albastre.)

Pâinea (legănându-se) Ei? Ce părere aveți despre mine?

Cănele (sărind în jurul Pâinei) Ce frumoase-i! Și ce proastă. Dar totuși ce frumoasă-i! Ce frumoasă!

Măța (cătră Pâinea) Copiii s'au îmbrăcat?

Pâinea: Da. Dșorul Tyltyl a îmbrăcat hainele cele brodate în fire roșii a voinicului Prăslea, și-a luat niște ciorapi roșii și nădragi albaștri; dșoara Mytyl a luat hainele dșoarei Grethen și pantofii lui Cenușotcă. Numai lumină și-a ales foarte cu anevoie un costum ca să-i steie bine.

Măța: Pentru ce?

Pâinea: Fiindcă zâna i-a zis, că ei îi stă bine și în toaleta ei cea simplă. Eu cu provocare la demnitatea și seriozitatea noastră am protestat și am declarat, că între astfel de împrejurări eu nu fac nici barem un pas împreună cu Lumina.

Focul: De ce nu i-ați luat un parizol?...

Pâinea: Mi-a croit vre-o câteva peste cap și stomac cu un ciomag, numai ca acela...

Măța: Ei și?

Pâinea: Și mai apoi argumentul m'a convins, în momentul ultim Lumina totuși s'a decis, să iee hainele celea de culoarea lunei.

(Va urma.)

## BIBLIOGRAFIE.

Pentru teatrale dela sate cea mai potrivită piesă e

### O vișoară,

piesă populară în 3 acte de Octavian Prie. Umorul sănătos și motivele luate din viața noastră ardelenescă o fac una dintre cele mai atrăgătoare opere teatrale. S'a predat pretutindenea cu mare succes. Se afiă de vânzare la *Librăria seminarială din Blaj* (Balázsfalva) și costă 60 fil. plus 5 fil. porto.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

## Sculptor român.

În atelierul firmei

### Ion și Aurel Cotîrlă

sculptori tâmplari și auritori în **Oravița română** (Oráviczafalu Krasószörény megye).

Premiați cu medalii și diplome dela expozițiile: București, Sibiu, Panciova și Lugoj. Să lucrează: Iconostase (temple), tronuri, jeturi, ripide, chivote etc. adecă întreg aranjamentul bisericesc, în ori ce stil, l'a dorință și în bizantin cu motive românești și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la fața locului, pe speșele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare, nu se cere înainte nici un ban până după predarea lucrului: un favor, ce dela străini nu să poate avea. La cerere servesc cu atestate dela lucrări de până acum. Se capătă chivote și ripide cu prețuri foarte redusă, să se ceară de probă desemnuri.

**Rog binevoitorul sprijin Românesc.**

(112) 20—25

## PICURII DE STOMAC

al lui BRÁDY

mai înainte „Picurii de Mariacel”

s'au dovedit de 30 ani încoace de un medicament neapărat trebuincos în fiecare casă. Picurii aceștia au un efect neasămănat de bun la perturbațiunile mistuirii de orice speție la ameteți, arsuri de stomac, constipație, dureri de cap și destomac, greață, insomnie, colica, anemie (lipsa de sânge), gălbineala șcl.

Se pot căpăta în fiecare apotecă. O sticlă costă 1.60 cor., mică — 90 fil., 6 sticle 5.40 cor., 3 sticle mari 4.80 cor., ce se trimit franco, dacă prețul lor se anticipă la

Apoteca lui C. BRÁDY la „König von Ungarn” în Viena, I. Fleischi-markt 2. Depot 5.

Să se aibă grijă la marca cu tipul Maicei dela Mariacel, împachetarea în carton roz și iscălitura de pe tipul clișeului de aci.

(6) 15—25

### Se află de vânzare

Portretul Escelenței Sale **Dr. Y. Mihályi** arhiep. și metropolit de Alba-Iulia și Făgăraș, — în mărime 32/48 cm. costă fco. — **1.10** cor.

Esecuție foarte frumoasă.

Se află de vânzare la **Librăria Seminarială**.

### Viță americană altoită

precum și viță americană pentru altoit, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți, furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.



Serviciu conștiincios. Soiuri garantate.

### FR. CASPARI

[Nagyküküllő vm.] Mediaș—Medgyes.  
Catalog se trimite la cerere gratis și franco.

În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel, că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dnii proprietari, cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere, ce o pot avea în firma de mai sus.

[12] 10—?

**Dela 1878!** S'a dovedit pretotindinea de renume, de obște plăcut și mai presus de orice medicament de casă

## VERITABILA ALIFIE-GENTIFOLIA

(mainainte așa numita alife miraculoasă)

### Puterea și Efectul ei

Impiedecă și oprește înveninarea sângelui. Face de prisos operațiile. Folosește la femei, cari lăptează, la pornirea laptelui și împotriva împetirii peptului. Are un efect vindecător escelent și sigur la orbanș și totfelul de leziuni hronice, la răniri, inflamație de picioare, la cari de os, la răniri de sabie, împunsături, răni de împuscături, la tăieturi și zdruccinări; apoi la înlăturarea din corp a obiectelor străine, cum sunt sticla, țandurile, prav, alice, spini șcl.; la totfelul de umflături, răni, carbuncul, exemă, cancer, paraziți, putrefacții, rosuri de încălțăminte, la tot felul de arsuri, la părți de membre înghețate, la leziuni provenite din zăcut îndelungat, la inflamații de grumazi, buboae, curgeri de urechi, abscese etc.



Comande sub două cutii nu se efeptuesc. Spedarea se face prin rambursă, sau pe lângă trimiterea anticipativă a prețului. Două cutii costă 3'60 Kor. La comande mai mari se acordă un scăzământ însemnat de preț.

În Budapest se pot comanda dela **Apoteca Török Jozsef** și în cele mai multe sp.terii. En gros se află la **Thalmayer și Seitz, Erezii Kochmeister** și în drogueria **Fraților Radánovits** din Budapest. Unde lipsește deposit, acolo să comandă dela:

**A. THIERRY**. Apotecă la **Ângerul păzitor în PREGRADA** (lângă Rohits-Sauerbrunn).

(21) 3—25

### Admirabilul tablou

## Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la **Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj**. — Prețul freat **2'20** cor.

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor **Obedeanu** reprezentând pe:

### MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la **Librăria sem. teol. gr.-cat din Blaj**. — Prețul tabloului cor. 1'50 fl.

Institut de asigurare ardelen

# „Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

recomandă

### Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

### Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătere simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911 . . . . . K. 5,275,798'28  
Capitale asigurate pe viață achitate . . . . . 5,146,556'36  
Starca asigurativilor cu sfârșitul anului 1911 } foc „ 127,763,744—  
} viață „ 10,931,322—

Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2.520,492'—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(13) 28—?

## In atențiunea Onoraților Preoți!

Vinul de care aveți lipsă pentru sfintele Paști, Vă rog a-l procura exclusiv numai dela proprietarul de vii,

## Petru Benea din (Șiria) Világos comitatul Aradului

căci e Român și Vă trimite numai

# vinuri bune de deal

pentru a căror manipulare curată e distins cu medalie de argint. Expediază în butoaie de imprumut pe timp de 2 luni, pe lângă următoarele prețuri:

**Vinuri vechi:** Rizling 86 fl.; alb desert 82 fl.; Roșu de Ménes 100 fl.

**Vinuri noi:** Rizling 68 fl.; Șiller 66 fl.; alb de masă 64 fleri.

Prețurile sunt semnate după litru. Să expediază dela 50 litri în sus în butoaie; iar în jos în sticle. Sticlele nu să dau imprumut, ci să compută în bani, luându-se în rambursă deodată cu prețul vinului.

(22) 11—14